

Wanneer kwamen de eerste mensen naar Amerika?

Tot een jaar of tien geleden werd algemeen aangenomen dat de eerste mensen Amerika pas bereikten rond 14.000 v.Chr. De enorme gletsjers die tot dat moment grote delen van Noord-Amerika bedekten zouden een eerdere komst onmogelijk hebben gemaakt. Sindsdien zijn er zowel in Noord- als in Zuid-Amerika aanwijzingen gevonden dat die migratie van mensen vanuit het Euraziatische continent wellicht zelfs vele duizenden jaren eerder zou hebben plaatsgevonden. Zo werden er in het zuiden van Brazilië zelfs stenen werktuigen gevonden die 50.000 jaar oud zijn. En vorig jaar september troffen geologen in een laag sediment in New Mexico voetsporen aan van mensen die, dankzij de in dezelfde kleilaag bewaarde plantenresten, gedateerd konden worden rond 22.000 v.Chr. Alles leek er op dat Amerika dus al veel langer bewoond was dan werd aangenomen. Recente onderzoeken laten echter zien dat het bewijs voor deze vroege dateringen flinterdun is. En in het geval van de voetsporen in de modder in Mexico zelfs berusten op een onjuiste interpretatie van de gegevens.

Notenkrakers

De simpele stenen voorwerpen die in het afgelopen decennium op meer dan 800 plaatsen in het zuiden van Brazilië zijn gevonden en die de basis vormden voor de hypothese van een zeer vroege kolonisatie van dit gebied, blijken namelijk opvallende gelijkenis te vertonen met stenen voorwerpen die door kapucijnnapen worden gebruikt bij het kraken van noten (hun belangrijkste bron van voedsel). In het laatstverschene nummer van het tijdschrift *The Holoceen* publiceerden de archeoloog Agustín M. Agnolín en paleontoloog Federico L. Agnolín de resultaten van hun veldwerk in een natuurpark in Brazilië. Zij filmde kapucijnnapen tijdens hun zoektocht naar geschikte stenen en hoe ze die vervolgens gebruikten. Gebruikte stenen hebben de onderzoekers vervolgens vergeleken met de stenen die door mensen zouden zijn gemaakt. Niet alleen blijkt het om dezelfde soort stenen te gaan, maar ook de afslagpatronen kwamen met elkaar overeen. Omdat naast de gebruikte stenen geen andere sporen van menselijke activiteit werden gevonden, is het volgens de beide onderzoekers dus zeer waarschijnlijk dat alle stenen werktui-

gen gemaakt en gebruikt zijn door apen. Temeer ook omdat kapucijnnapen op alle plekken waar de voorwerpen werden gevonden, voorkomen en ook in het verleden voorkwamen.

Datering

Ook de datering van de menselijke voetsporen in New Mexico ligt onder vuur. Die datering berustte op de C14-meting van in de voetsporen aangetroffen zaden van de *Ruppia cirrhosa*. Onderzoekers van de universiteit van Nevada toonden echter aan dat deze waterplant bij C14-meting een veel hogere ouderdom aangeeft dan hij in werkelijkheid heeft. Zo bleken planten die in 1947 levend waren opgevoed in een vijver en die sindsdien bewaard waren in het herbarium van de Universiteit van New Mexico, bij recente C14-analyse plotseling 7400 jaar oud. De onderzoekers toonden aan dat dit enorme verschil verklaard kon worden door de manier waarop het proces van fotosynthese bij deze plant gebeurt. Een proces waarbij water waarin de plant leeft, een grote rol speelt. En zo laten de onderzoekers weten: 'daarbij nemen zij het vaak in het water aanwezige veel oudere C14 in hun systeem op. Wanneer we vervolgens het zo ontstane verschil toepassen op de zaden die in de voetsporen zijn teruggevonden, dan zijn deze voetsporen plotse-ling niet 22.000 maar eerder 14.000 jaar oud.' En dat strookt prima met de theorie dat de eerste mens pas rond die tijd Amerika ging bevolken. ◀

▲ Kapucijnaap die noten kraakt met een steen als hamer en een grotere als aambeeld in het noordoosten van Brazilië. (FOTO: TIAGO FALÓTICO/CONICET)